

לקראת יום ה"שואה והגבורה" / הרב ירחמיאל קראם

אותו אב שאל גדול הדור באותה תקופה, והלה התחנן: "אל תשאל אותי שאלה כה קשה, אין לי ספרים" אבל האב לא וותר ואמר לרב: "אם לא תענה לי סימן שאסור להציל את ילדי". הרב לא היה יכול לענות. היהודי לא הציל את ילדו והלך כל היום בשמחה ובהרגשה שעשה דבר גדול! היכן נעלמה גבורה יהודית זו ממשכתבי ההיסטוריה?

ר' אלחנן וסומן בדרכתו האחרונה, המובאת בהקדמה בספר "קובץ שיעורים", אמר ליהודים לפני הליכתם לנרדום בקובנה "שידעו כל הציבור שאנו עכשיו חולכים לעשות עקידת יצחק וצריך לא לפסול את הקרבן ולעשותו לשמה" תסמנה שערות ראשנו מסיפורים כאלה.

היכן נעלמו הסיפורים על אנשים, שקיימו מצוות במסירות נפש? לפני חנוכה הפרישו חתיכה ממת המגורגנה שקיבלו והטמינו בנעליים בשביל נרות חנוכה. מסמרטוטי הפיגמות עשו פתילים וממזגים של ברזל עשו חנוכיות והדליקו נרות חנוכה ואמרו "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה" כשותפסו קשרו את ידי של "הנאשם" לנופן, פתחו אצבעותיו, כיסו אותו עם צמר גפן עם ספירט והדליקו אותו כנו חנוכה, "למען ישמעו ויראו".

מדוע מעלימים את ההיסטוריה האמיתית ומכחישים את השואה?

יום השואה, בצורתו הממלכתית, היא פגיעה ישירה בכל הרגעי השואה באותה תקופה, ולכן דואי שאסור להתייחס אפילו מבחינה

מדי שנה, כשמיני החארץ כ"ז בניסן, ישנם אנשים המתלכטים כיצד יש לנהוג ביום השואה. האם לעמוד דום בצפייה, אולי לומר תהילים, אולי לקרוא משניות? כיצד צריך להתייחס ליום זה? ראשית, ראוי להבהיר כי מבוחינה הלכתית, אין ליום השואה מקום בתאריך זה, משום שהודיש ניסן הוא הודיש של שמחה שאין אומרים בו תחנון ואין מספידים בו, ולכן אין טעם שנגעשה זכר לקדושי השואה דווקא בחודש ניסן.

אבל, לא לחינם נבחר יום השואה לתאריך זה, משום שבו פרץ מרד גטו ורשה, והציבור החילוני, שהיה כל ימיו על "כוחי ועוצם ידי" מייחס ליום זה חשיבות עליונה.

למעשה זהו עיוות איום על השואה וסילוף ההיסטוריה, כי המסור שמקבלים הדורות הבאים הוא, שכל הציבור בשואה הלך כצאן לטבת, ורק מרד גטו ורשה העלה את קרן עם ישראל למעלתו הייחודית, וכך נערכת בבחי הספר הממלכתיים שטיפת מח של עשרות שנים ונקשרים זרי דפנה לראשיהם של מורדי הגטאות.

ואין לך הכחשת השואה גדולה מזו. מה לנו לטעון נגד הגרמנים ואומות העולם, שמנסים להכחיש את השואה, בו בזמן שאם מעלימים את הגבורה האמיתית שהיתה בשואה: כאשר יהודי קיבל בסוף יום עבודה מפורך קצת לחם ומים, ושמר את המים כדי ליטול בהם את ידיו...

או גבורה שכזו: לאב אחד שילדו נלקח עם 5.000 ילדים ונספית היתה אפשרות להציל את ילדו ולהציא, אך הוא נקלע למבוכת הלכה: הרי אם יציא את ילדו, יקחו ילד אחר, שלא נתפס עדיין. אולי כך ימסור ילד אחר בצורת נרמא למות אם כך, האם מותר הדבר או אסור?

זאת ועוד, חוקרי שואה מעידים, שבמרכז גטו ורשה עצמו השתתפו כ- 200 צעירים בלבד, "א"א 400. האם דבר זה יכול להאפיל על חצי מליון יהודים שגרו בגטו ורשה, ובהם טובי המוחות, ת"ח מופלגים בפיקוחותם? כשכונס אנטק צוקרמן את מנהיגי היהדות בורשה לאסיפה, שהשתתפו בה כל הזרמים, מולם התנגדו למרד, כי ידעו שאם יצאו למרד ייחטו הגרמנים את כל היהודים. בלב כולם היתה תקווה שיינצל, אך מי יקח על עצמו את האחריות למה שיעשו הגרמנים בעקבות המרד?

יותר מכך מי שהיה לו עניין להציג את העניין כמרד היו דווקא הגרמנים, שהכינו בסיס נאות למעשי האכזריות שלהם, למחסל הגטו שטרופ היה מניע אישי להגזים ככל האפשר במרד המרד, כדי לקדם את הקריירה המפלגתית והצבאית שלו, כך שאפילו מרד גטו ורשה, בתור מרד- אין לו מקום לאזכור כה משמעותי.

וכשם שאין לקרא ליום זה "יום הגבורה". גם המושג "יום השואה" הוא טעות טרגית, כי המילה "שואה"- פירושה טרגדיה, אסון חד פעמי נורא, עם ישראל סבל במשך כל ההיסטוריה, פעם יותר ופעם פחות, וכשיש חיים לאחר המוות ויש המשכיות המילה "שואה" איננה מבטאת את הגישה היהודית. המוות אינו סוף פסוק. אדרבא, אדם שמת על יהדותו- קדוש יאמר לו. ויזכה להיחשב בין אלו שמתו על קידוש ד', למרות שלא היה לו קשר לתורה ולמצוות. וההיסטוריה מגלה, שהמניע של הנאצים היה דווקא העניין היהודי והתורה. אעפ"י שהם הרגו גם אנשים שכבר שלוש דורות לא היה להם קשר עם היהדות, מ"מ זאת היתה נקמה של השטן בסוב המוסרי שהסתמל בדמותו של היהודי.

אם כן הנקמה האמתית כנגד הנאצים היא קביעת יום שקשור לתורה ומצוות. ודוע הסיפור על האדמו"ר מצאנז צ"ל, שכשהאמרמיקנים באו לשחרר את המחנה שלהם והיו שם 6,000 יהודים שאבדו את צלם אנוש. האדמו"ר מצאנז דיבר באדיש, ואפילו האמרמיקנים שלא הבינו אידיש בנו. הרבי הצביע על מגדלי השריפה שעדיין היו עשנים ואמר: "וכי אתם חושבים שאני בוכה על אלו שנשרפו במגדלים? לא ולא! כי כל מי שנשרף שם קדוש יאמר לו, אני בוכה עליכם, שעברתם 7 מדורי גיהנום ועזבתם את יהדותכם. הרי אתם יורשים גיהנום פעמיים!"

עם כל זה עדיין נשאר לנו לבאר: נכון שתאריך זה אינו מתאים, אבל למה שלא נקבע תאריך אחר בשנה להזכרת השואה?

כותב החזו"א קובץ אגרות חזו"א, סימן צ"ז:

"עניני ההלכה קבועים הם ע"פ התורה, שעיקרן בכתב ופירושן בתורה שבע"פ, ואף נביא אין רשאי לחדש עד שמצאו להם סמך בתורה".

וההצעה להיכנס ולקבוע ולעשות, ולגזור ולקיים, היא כהקלת ראש ח"ו ביסוד ההלכה, וראוי להסירה מעל הפרק בסרם העלולה. קביעת תענית לדורות היא בכלל מצוות זרבנו, ומה שיש בידיו הוא מזמן שהיתה עדיין נבואה, ואיך נעז פנינו, דור שטוב לו השתיקה- להרהר זאת, לקבוע דברים לדורות? והרי התצעה האת מעידה עלינו כמתכחשים ככל חטאנו ושפלנו, בזמן שאנו מולכלכים בפשעינו, דלים וריקים מהתורה וערומים ממצוות, אל נא נעבור לגדולות ממנו".